

FORK...? Hva er det?

Kjersti Marie Ellewsen
Riksantikvaren

PANG-seminar 15.12.2015

Foto: RVR-tjenesten

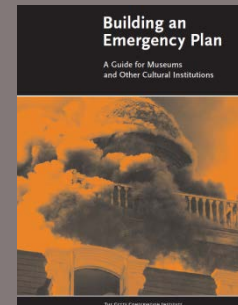
1_mørke.AVI

Hva er en krise?

En krise er en hendelse som krever umiddelbar respons!

Katastrofe..?

En hendelse som resulterer i betydelige tap, skader eller ødeleggelser

HVA ER KRISEBEREDSKAP?

- Forebyggende tiltak for å redusere risikoen for at en krise skal oppstå
- Aktiv sikring for å redusere omfanget av en krise
→ **RESTRISIKO**
- Organisatoriske tiltak og planer som skal gjøre oss forberedt på å håndtere en krise hvis den oppstår

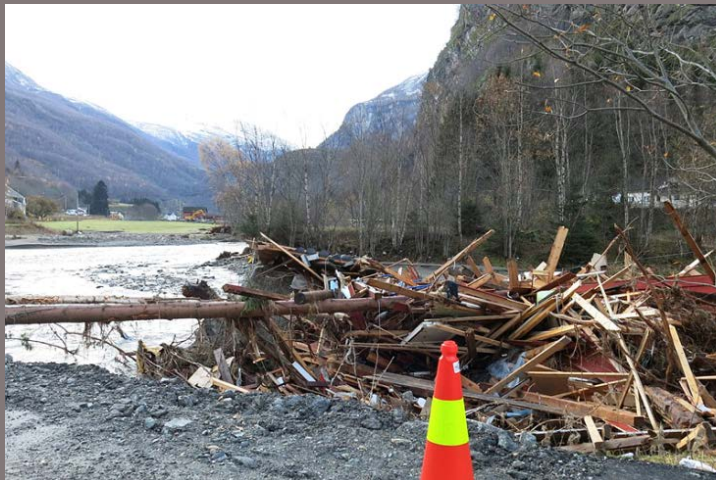

Mål for seminaret

Læring gjennom erfaring.
Har hendelsene de siste årene noen fellestrekk?
Sette agenda for FORK!

Flåmelva 2014

Glomma 1995

Hva er FORK?

Forum for kriseberedskap og restverdiredning
for kunst og kulturminner

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

RIKSARKIVET

Det overordnede målet er å bidra til bevaring av nasjonale, regionale og lokale kunst- og kulturhistoriske verdier ved krisehendelser.

Den norske seksjon av Nordisk konservatorforbund er en faglig sammenslutning for konservatorer og andre faggrupper i Norge som arbeider med konservering og restaurering av gjenstander, bygninger og anlegg med kunstnerisk, kultur- og naturhistorisk verdi.

NKF-N har 170 ordinære medlemmer

6 av 8 i FORK er konservator NKF-N

Konservatorene i NKF-n arbeider etter etter ICOM's retningslinjer, E.C.C.O. professional guidelines og Unesco-konvensjonen

Article 7: The Conservator-Restorer must work to the highest standards regardless of any opinion of the market value of the cultural heritage. Although circumstances may limit the extent of a Conservator-Restorer's action, respect for the Code should not be compromised.

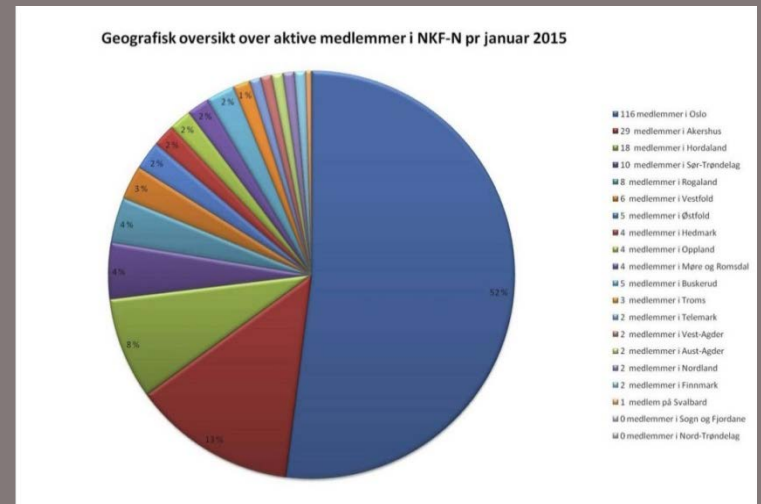

Foto: Erik Mostue, Anno museum

Flosta kirke,
Foto: © Riksantikvaren

Finans Norge

- Hovedorganisasjon for bank og forsikringsnæringen.
- Forsikringsnæringen gjennom FNO Skadedrift finansierer og drifter restverdiredningstjenesten.
- Restverdiredning (RVR) er et samarbeid mellom brannetatene og forsikringsnæringen for å redde mest mulig av gjenverdier etter branner og vannskader.
- Landsdekkende beredskap med 23 enheter
- Oppdrag er helt uavhengig av forsikringsforhold
- Brannvesenets arbeid på skadestedet vil således være **akutt restverdiredning.**

RVR (Restverdiredning)

- RVR utførte i 2014 1527 utrykninger, og berget verdier for minst 100 millioner kroner
- Har siden 1987 utført over 45.000 utrykninger og berget verdier for rundt 3 milliarder kroner
- Mer og mer fokus på gjenstander og bygninger med kulturhistorisk og kunstnerisk verdi

RVR-tjenesten skal

- **Jobbe på skadestedet i 4 timer**
- **Gjøre skadestedet tørt og røykfritt**
- **Hindre videre skadeutvikling**
- **Overlevere skaden til eier og/eller forsikringsselskap**

KORO, tidligere Utsmykningsfondet

Staten har eiendomsretten til kunst produsert av KORO i statlig sammenheng. KORO har det overordnede forvaltningsansvaret for egenproduserte og innkjøpte kunstverk i statlige bygg.

KORO har levert kunst til statlige bygg i 38 år

- 900 prosjekter
- 7000 kunstverk
- Spredt over hele landet, samt norske ambassader

KORO hadde ansvaret for kunsten etter 22.juli

Manglende beredskap for kunsten hadde følgende konsekvenser:

- Flere skader enn nødvendig.
- Tap av tid.
- Visste ikke om vi hadde funnet alt.
- Alt måtte tas på sparket.

RIKSARKIVET

Riksarkivet og Statsarkivene

- Etaten har samlet ca. 300 000 hm arkivmateriale
- Utarbeidelse av beredskapsplaner for redning av arkivmateriale har blitt prioritert det siste året
- ROS-analyse i samarbeid med Statsbygg har vært viktig utgangspunkt
- Ansvarlig for RVR av skadet arkivmateriale etter 22.juli.
- Ca 200 hm arkivmateriale fra Regjeringsbygget, og minnemateriale fra Domkirken og Utøya var vannskadet.

Kim Erlandsen, NRK P3

RIKSARKIVET

KA – en arbeidsgiver og
interesseorganisasjon for kirkelige organer

- Medlemsorganisasjon for kirkelige fellesråd
- **420** fellesråd, med forvaltningsansvar for **1590** kirker
- Mer enn **950** av disse er fredet eller listeført av Riksantikvaren
- Blant Norges viktigste kulturminner som fortsatt er i bruk

KA

Kirkebyggdatabasen

- ◆ Oversikt over alle 1628 kirkene i Norge
- ◆ Lovpålagt inventarregistrering
- ◆ Grunnlag for planlegging for kriser som flom og brann
- ◆ Restverdiredningsplaner
- ◆ Reduserer risikoen for tyveri

KIRKEBYGGDATABASEN Bokmål | Nynorsk

Bruker: Calbrita Lillo-Stenberg Logg ut Hjelp Søk

Enhet | Eiendom | Bygning | Vedlikehold | Orgel | **Inventar** | Energi | Kirkekontroll | Alle vedlegg

Inventarliste | **Inventarinfo** | Vedlegg | Rapporter

Bamble kirke

Veig kirke

Informasjon

Beskrivelse:	Alterkalk - senmiddelalder
Etasje:	Hovedplan
Rom:	Dåpsrom / Kirkemuseum
Inventargruppekode:	Annet inventar og utstyr
Inventartype:	Klenodier og verdigjenstander
Materialtype:	Sølv
Verneverdi:	Verneverdig 1537-1850
Produsent:	
Leverandør:	
Datering:	
Merknader:	Senmiddelalder

Forsikringsverdi

Antall enheter: 1
Pris nytt objekt:
Sum nyanskaffelse: 0

Tilleggsinformasjon for kunst- og kulturminnegjenstander

Mål (LxBxH):
Kunstner:
Tittel/modv:
Særtrekk/skader:
Inskripsjon/merke/stempel:
Merknad/historikk:

Status

Ikke i bruk:	Ja
Stjålet og anmeldt:	Nei
Anmeldesnr.:	
Ikke i bruk - Merknad:	
Gjenstand oppbevart i museum/magasin:	

Registreringsinformasjon

Registrert/endret av: Astrid Gundersen
Registrert dato: 27.04.2009
ID: 54832

Antall bilder: 4

Kulturrådet og museumssektoren

- Kulturrådet har oppgaver knyttet til utvikling, forvaltning og rådgiving på museumsfeltet.
- Kulturrådets rolle er primært initierende og koordinerende, med særlig ansvar for museene i det nasjonale museumsnettverket som mottar driftstøtte fra Kulturdepartementet. Dette utgjør i dag 73 nasjonale og regionale museer.
- Kulturrådet gir tilskudd til kunst og kultur over hele landet, er en pådriver for nye kunst- og kulturprosjekter, driver utviklingsarbeid og er rådgiver for staten i kulturspørsmål.

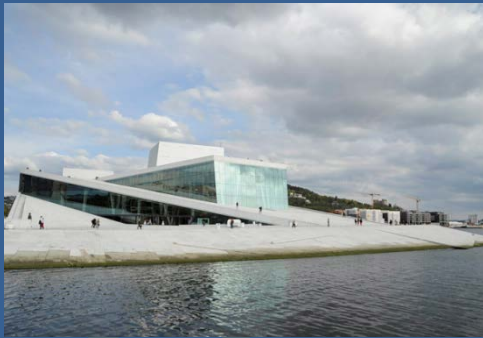
KULTURRÅDET og sikring

21. mai 2011 –Brann Hummermuseet på Kvitsøy

- Eget program for sikring; ROS-analyse og sikringsplan. Programmet løper fra 2015 – 2017. Fem museer deltar og målet er å øke kompetansen om og bevisstheten rundt kunnskapsbasert sikringsarbeid.
- Sikringsmidler til museene i det nasjonale museumsnettverket, utgjør årlig ca. 10 mill. kroner og skal finansiere tiltak som kan forebygge og redusere omfanget av ødeleggelser i forbindelse med brann, tyveri, ran, hærverk og naturskade.
- Kulturrådet administrerer ordningen for statlige forsikring av gjenstander som lånes inn fra utlandet og som skal vises på utstillinger i Norge. Ordningen har bidratt til å heve bevisstheten rundt sikring og har resultert i sikringssøknader fra institusjoner som ønsker å benytte ordningen.

RIKSANTIKVAREN

- Direktoratet for kulturminneforvaltning
- Underlagt Klima- og miljøverndepartementet
- Departementets rådgivende organ på kulturminnefeltet
- Myndighet over fredede bygg og anlegg, fartøy, arkeologiske og samiske kulturminner.

Norge har 6877 fredede bygninger

3377 av de fredede bygningene er i privat eie

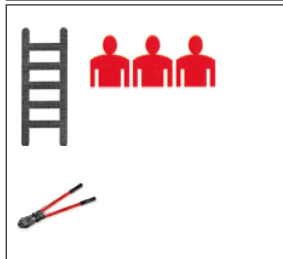
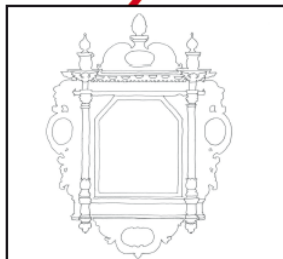
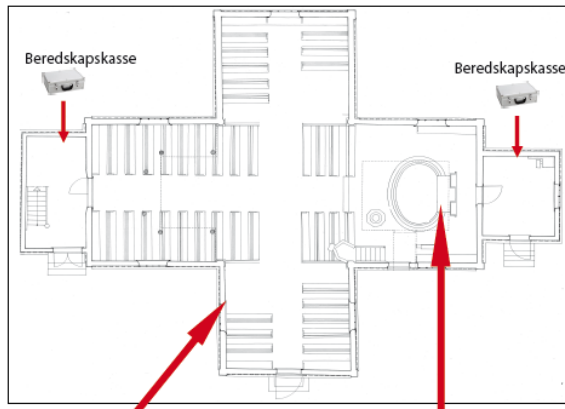

INFORMASJONSARK

4.3.1 Redningsplan for kirker

<http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/Publikasjoner/Informasjonsark-og-brosjyrar>

EKSEMPEL PÅ REDNINGSPLAN NN KIRKE

Et plankart over bygningen er en viktig del av redningsplanen. Plankartet viser prioriterte gjenstander, hvor de er plassert og hvilke ressurser en trenger for en evakuering.

REDNINGSPLAN TRINN FORTRINN

1. Identifiser risiko for bygning og interiør (Bruk for eksempel KAs mal for risikovurdering)
2. Jobb forebyggende for å redusere restrisiko.
3. Utpek en ansvarsperson for opprettelse og vedlikehold av redningsplanen
4. Involver alle (ansatte, menighet, sokneråd, kommune, naboer) i planen
5. Kontakt lokalt brannvesen og politi for å få innspill til planen, og lar deres rutiner å kjenne. Et besøk til stedet er nyttig for begge parter.
6. Kontakt forsikringselskapet for å få vite hva de bidrar med i en krisesituasjon. Mange har egen restverdiredningsbil eller avtale med saneringsfirma med nyttig utstyr.
7. Opprett rutiner for en krisesituasjon, med klar ansvarsfordeling
8. Finn et lokale til evakuering av skadede bygningsdeler, interiør og gjenstander
9. Priorité! Tenk både makro og mikro. Bygning, deler av bygning, rom i bygningen, gjenstander i rom, evt deler av gjenstand
10. Finnes det verdifulle gjenstander ute av bruk som kan oppbevares andre steder eller på en tryggere måte?
11. Kan de verdifulle, løse gjenstandene samles på ett sted når de ikke brukes, slik at de er lettere å evakuere? Eller plasseres i brannskap?
12. Øv med beredskapsgruppen, alle må være godt kjent med bygningen og ha ulik bakgrunn som er nyttig i en krisesituasjon. Tenk på personlige egenskaper.
13. Lag et plankart med merkede prioriterte gjenstander/ deler av bygning til brannvesen, sanerings firma osv. Både KA og RA har eksempler som viser hvordan dette kan gjøres.
14. Skaff verktøy og nøkler som skal være lett tilgjengelig for rask demontering av prioriterte objekter. Verktøykassen skal være forseglet og kun brukes i en krisesituasjon.
15. Sett av en dag i starten av året til arbeid med planen. Øvelser og redigering av telefonlister er veldig viktig. En redningsplan skal være et levende dokument!

INNHOOLD REDNINGSPLAN

1. Kart over området med kirke og evakueringslokalet
2. Plankart med prioriterte objekter og annen nyttig informasjon Se illustrasjon/eksempel side 3
3. Liste over innhold i beredskapskasse (se faktaboks)
4. Telefonliste med alle nødvendige telefonnummer til lokale kirkelige kontaktpersoner, politi, brannvesen, forsikringselskap, nærmeste konservator, saneringsfirma, transportfirma, leverandører av nødvendig utstyr, KA, Riksantikvaren.

Eksempler på innhold i en beredskapskasse
Hansker
Avbitetrang
Skuttrekere
Soppelposer
Løitestopper
Nøkler (kopier)
Merkepenner og ark
Tusnumper med forskjellig lengde
Redningsplan

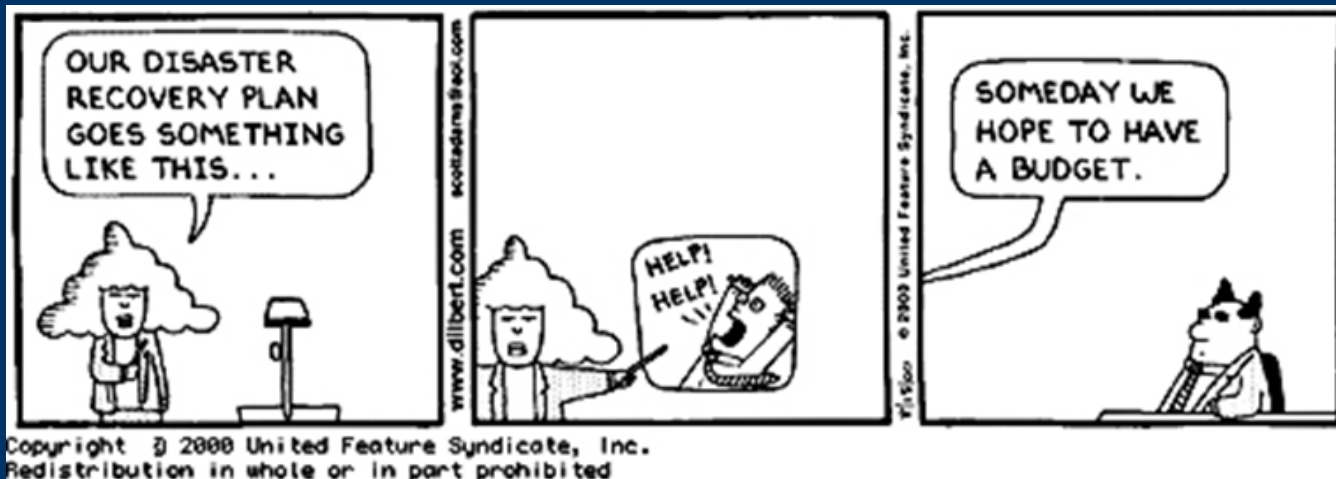
Agenda FORK

- Gjøre forumet kjent
- Arrangere seminar 2015
- Oppdatere RVR-tjenestens kontaktlister og håndbok
- Fremme regionalt samarbeid
- Avdekke mangler og behov i dagens rutiner og tjenester
- Undersøke muligheten for felles praktisk kurs for redningstjeneste, konservatorer og forvaltere av kunst og kulturminner
- Sørge for 110-sentralens tilgang til relevante databaser om kulturminner

Mål for i dag

Revidere agenda for FORK

Takk!

fq@koro.no

cathrine.lillo-stenberg@ka.no

kristin.ramsholt@arkivverket.no

ove.brandt@fno.no

lone.orskov@norskfolkemuseum.no

Ingrid.louise.flatval@kulturrad.no

thomas@oslokons.no

kme@ra.no

